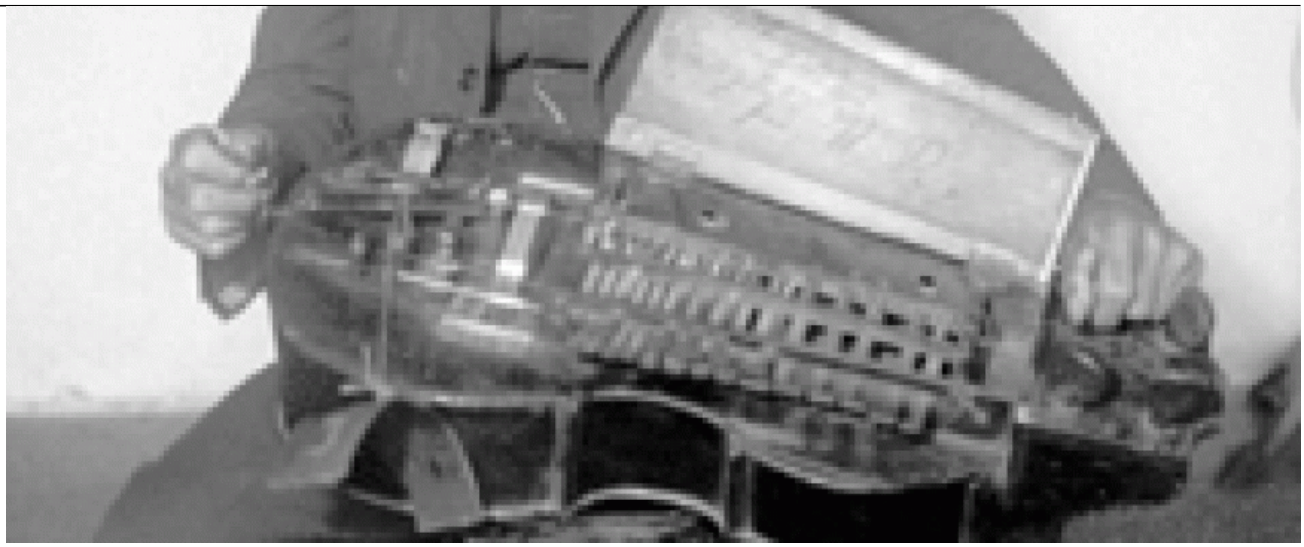

Népdal II.

2009 június 11. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Népzenénknek, népdalainknak természetesen van szerz?jük. Természetesen a dalos hagyomány nem tartja számon a szerz?ket tovább, mint az eleven emlékezet.

Magyarul: amikor kihal az utolsó, aki még ismerte személyesen a szerz?t, akkortól nem mondják a nevét, miel?tt

énekelni kezdik az adott dalt. De addig gyakorta mondják, pl. ilyen formán: „ez dadogós Tótpál Ferkó nótája”. Aztán el?fordul, akár még a szerz? életében, hogy valaki változtat valamit a dalon. Dallamot, szöveget, mindegy, akkortól az ? nótája az. Ám sohasem azé, akinek egyetlen érdeme, hogy a kerthelységben százast bír ragasztani a cigány homlokára!

Hogy a szerz? nem közöttünk, a városban él, az valószín?. Hiszen erre alapul az egész konstrukció. Idegen, érthetetlen, sudribunkó, röviden: paraszt az, aki a magyar zenét m?veli, azok/?k a vidék lakói, hozzájuk nekünk, városiaknak nincs közünk, szerencsére. Miénk a magas kultúra, mi ismerjük, játsszuk Mahlert és Bachot, no és Lisztet, valamint más nagy német zeneszerz?t. Nagy zeneszerz?t persze a magyar ugar is adott, már azok közül, akik a mi iskolánkban nevelkedtek

Az érdekes, hogy megöregedett az els? táncházas nemzedék, míg a kérdés egyáltalán felmerült: hogyan keletkezik a népdal? (Másik különösség, hogy honnan veszem a bátorságot e tárgyban megszólalni, hisz semmi idevágó jogosítványom nincs.) Mostantól nem kertelek, hanem el?veszem a szakirodalmat. Mert néhány éve szerencsére már van, mióta megjelent Berecz András tanulmánya: „Bú hozza, kedv hordozza” címen (Akadémiai kiadó, 1997). Igen sokatmondó már az alcím is: „Magon k?tt énekesek iskolája”. Kérem, Berecz semmi egyebet nem tett, mint megalapozta népzenénk saját zeneelméletét. Természetesen szó sincs olyanféle tudományoskodásról, amilyet a „m?zene” tudósai m?velnek. Azt legalább ideiglenesen felejtsük el. Itt egy olyan munkáról, teljes érték? m?vészi munkáról van szó, melynek m?vel?i évszázadok óta egymást nevelik. Els? nehézség az iskolás szemléletmód számára, hogy a magon k?ttek nem alkalmaznak el?re megfogalmazott kategóriákat. Mivel magyar nyelven lélegzenek, arra szükségük sincsen. Minekünk nem módszerünk a sablonba öntés. Az iskolában megtanultunk ugyan valami tucatnyi olasz szót azért, hogy egy dalt jellemezni tudjunk, pl. allegro, rubato, mit tudom én, szerencsésen elfelejtettem, csakhogy ezek igen szegényesen, inkább sehogyan sem írják le, amit kéne. Nem lehet itt közvetíteni, hát csak szavakban, amit lehet. Kinyitom hátul a képeknél, és másolom a képek alatt is idéz?jelben álló szavakat. Ezek egyidej?ek a képi és hangfelvétellel, ezekkel az el?adók jellemezték saját munkájukat:

Budu Péter Zitár Viktória „jéneket rendít”
Tankó Anna „életéhez való” keservest „zümmög”
Berszán Fülöp: „Túlzásba nem vittem”
Rózsi Erzsi „magyaráz”
De mind közt a tünemény Csete Árpád. Két versszak között: „A lelkem tele van szivarfüsttel!”

Nos, talán érzékelhet?, mekkora különbség egy ilyetén forma megjegyzés a dal el?tt, vagy a kotta fölé nyomott „parlando” jegyzet között. Sokkal többet mondanak ?k, mint bárki kottázó tudós. A könyv további érdemeit meg sem próbálom közvetíteni, helyenként kapható hagyomány?rz? keresked?knél.

Szerkeszt?m megtette azt a szívességet, hogy ezen írás els? részével egy id?ben feltett egy olyat, amit éppen itt és ez úton kifogásolok. A nyugati, németes iskola kívülálló elemzése, leírása a mi zenénkr?l itten olvasható:
A magyar népdal története

Pogány István

Szerz? a Flag Polgári M?hely tagja

Ajánló